

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **M. J.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 1. 2008, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 6. 2009, č. j. 34 Cad 190/2008 - 17,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobci **se náhrada nákladů řízení nepřiznává.**

Odůvodnění:

Krajský soud v Brně výše označeným rozsudkem zrušil rozhodnutí žalované ze dne 22. 1. 2008, č. X, jímž žalovaná přiznala žalobci starobní důchod ode dne 8. 6. 2006 ve výši 1201 Kč měsíčně.

V posuzované věci žalobce u žalované uplatnil žádost o starobní důchod dne 22. 2. 2006. Rozhodnutí žalované o této žádosti bylo Krajským soudem v Brně dne 30. 10. 2007 zrušeno rozsudkem č. j. 22 Cad 170/2006 - 22. Proti tomuto rozsudku si stěžovatelka nepodala kasační stížnost a ve svém novém rozhodnutí ze dne 22. 1. 2008 nerespektovala právní názor vyjádřený v uvedeném rozhodnutí krajského soudu ze dne 30. 10. 2007.

Krajský soud v Brně v napadeném rozsudku ze dne 29. 6. 2009, č. j. 34 Cad 190/2008 - 17, shledal nezákonnost zrušeného správního rozhodnutí v tom, že žalovaná se při svém rozhodování neřídila závazným právním názorem krajského soudu, který byla povinna respektovat, neboť nevyužila práva podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu proti rozsudku krajského soudu. Tento závazný právní názor krajského soudu spočíval v tom, že v případě žalobce žalovaná nesprávně aplikovala zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudní rehabilitaci“), neboť dospěla k závěru, že příplatek k důchodu může být poskytnut pouze tomu občanovi, který byl poživatelé důchodu

ke dni účinnosti zákona o soudní rehabilitaci. Takový závěr žalované je přitom podle krajského soudu v rozporu s ústavně konformním a judikaturou potvrzeným výkladem § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci. Dále žalovaná podle krajského soudu nesprávně uzavřela, že naplnění podmínek vzniku nároku na důchod je třeba posuzovat bez zohlednění doby dle zákona o soudní rehabilitaci.

Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí krajského soudu podala kasační stížnost, v níž setrvává na svém názoru, že pokud nárok na důchod účastníku vznikl pouze při zhodnocení dob podle § 25 odst. 1 a 3 zákona o soudní rehabilitaci, nelze odst. 7 § 25 citovaného zákona použít. Dále stěžovatelka poukazuje na to, že dle evidenčního listu důchodového zabezpečení vyhotoveného Nápravně výchovným ústavem č. 2 Praha v období od 10. 7. 1974 do 22. 10. 1979 účastník nebyl po celou dobu výkonu trestu odnětí svobody zařazen k pravidelnému výkonu prací. Z této skutečnosti pak stěžovatelka dovozuje, že tuto dobu není možno započít podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci. Dále stěžovatelka bez bližší souvislosti s doposud vedenou právní argumentací v obou soudních řízeních poukazuje na Nařízení Rady (EHS) č. 574/72, podle něhož se pojištění získaná v Německu hodnotí tak, že 1 rok se rovná 360 dnům, 3 měsíce 90 dnům a 1 měsíc 30 dnům a závěrem konstatuje, že příspěvek k důchodu nelze přiznat tam, kde nárok na důchod podle obecných předpisů důchodového pojištění bez použití zákona o soudní rehabilitaci sám o sobě nevznikl, tudíž nepřichází v úvahu ani použití volby dle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci.

Žalobce se ke kasační stížnosti vyjádřil a zdůraznil, že jím napadené rozhodnutí stěžovatelky je nezákonné již z toho důvodu, že stěžovatelka nerespektovala právní názor krajského soudu a ve svém novém správním rozhodnutí ve stejné věci se od jednoznačně vyjádřeného právního názoru krajského soudu odchýlila. Takovýto postup je dle žalobce nepřijatelný - pokud stěžovatelka nesouhlasila s právním názorem krajského soudu, měla se již poprvé proti němu bránit kasační stížností, a pokud tak neučinila, byla povinna se právním názorem krajského soudu řídit. Žalobce dále uvádí, že od počátku vyřizování starobního důchodu naráží na překážky a vyjadřuje lítost, že stěžovatelka, na niž jsou odkázány tisíce starých lidí a stovky ještě žijících politických vězňů z doby komunistického režimu, dělá chyby, které není ochotna korigovat. Žalobce tedy žádá, aby byla kasační stížnost stěžovatelky zamítnuta.

Dříve než Nejvyšší správní soud přistoupil k věcnému posouzení kasační stížnosti, bylo na něm zhodnotit, zda kasační stížnost splňuje všechny formální náležitosti, které na ni klade zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále též „s. ř. s.“). Dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána včas, napadené rozhodnutí je rozhodnutím, proti kterému lze tento mimořádný opravný prostředek ve smyslu § 102 s. ř. s. podat, a stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo. Rovněž je řádně zastoupena ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Důvodnost kasační stížnosti pak Nejvyšší správní soud posoudil v rozsahu kasačních důvodů stěžovatelkou uplatněných. Stěžovatelka uplatňuje kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. s tím, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku v předcházejícím řízení.

Nejvyšší správní soud nejprve předesílá, že se stěžovatelka ve své kasační stížnosti nikterak nevyporádává s nejdůležitějším důvodem, pro nějž krajský soud napadené správní rozhodnutí zrušil. Zásadním důvodem zrušení napadeného správního rozhodnutí totiž byla skutečnost, že se žalovaná ve svém novém správním rozhodnutí neřídila závazným právním názorem krajského soudu.

Nejvyšší správní soud se v plném rozsahu ztotožňuje s názorem krajského soudu, že rozhodnutí stěžovatelky je nezákonné, pokud nerespektuje závazný právní názor krajského soudu, vyjádřený v jeho pravomocném rozsudku, který nebyl napaden kasační stížností. Tento závěr vychází z ústavních zásad, rozsáhlé a tradiční judikatury ve správním soudnictví i z explicitní zákonné díkce.

V demokratickém právním státě (čl. 1 Ústavy) jsou veřejná subjektivní práva pod ochranou soudní moci (čl. 4 Ústavy) a soudům náleží přezkoumávat zákonnost rozhodnutí orgánů veřejné správy (čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).

Soudní řád správní pak v § 78 odst. 5 výslovně stanoví: „Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.“

Prvorepubliková judikatura ve správním soudnictví konstantně vycházela z názoru o vázanosti správního orgánu rozhodnutím soudu s tím, že v případě, že žalovaný úřad neopravil vady vytčené mu ve zrušovacím rozsudku, je na místě jeho rozhodnutí zrušit (nález Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 12. 1936, č. 17.246/36, Boh. A. č. 17.246/36). Obdobný závěr platil i pro případ, když se úřad neřídil právním názorem soudu (nález Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 1937, č. 3957/35 - 5, Boh. A. č. 14.004/37).

Rovněž z publikované judikatury Vrchního soudu v Praze vyplývá, že „nerespektování závazného právního názoru vysloveného správním soudem v kasačním rozhodnutí, má za následek zrušení nového rozhodnutí správního úřadu pro nezákonnost bez dalšího“ (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 5. 1998, sp. zn. 7 A 56/1997, publikovaný v SJS pod č. 477/1999, případně rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 12. 2001, sp. zn. 7 A 84/99). Již Vrchní soud v Praze ve své judikatuře upozornil na to, že „vázanost právním názorem soudu může být prolomena jen v důsledku nových skutkových zjištění nebo při změně právní úpravy“ (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 11. 2000, sp. zn. 7 A 57/99, publikovaný v SJS pod č. 861/2001). Tento závěr potvrdil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 18. 6. 2004, č. j. 2 Ads 16/2003 - 56, publikovaném pod č. 352/2004 Sb. NSS. Uvedené názory pak Nejvyšší správní soud rozvedl ve svém rozsudku ze dne 28. 2. 2005, č. j. 6 Ads 46/2003 - 282, kdy konstatoval, že „vázanost správního orgánu právním názorem soudu je pak samozřejmě oslabena např. v případech, kdy správní orgán opře své nové rozhodnutí o jiný skutkový základ, než učinil ve svém dřívějším rozhodnutí (srov. Boh. F 9460/39). V souladu se závěry shora je pak tato vázanost vyloučena rovněž v případech, kdy žalovaný správní orgán nebyl účastníkem předchozího řízení.“

V posuzovaném případě však stěžovatelka nedospěla k jiným skutkovým zjištěním, pouze se názorově odchytila od právního názoru zrušujícího soudního rozhodnutí, nerespektovala tedy právní názor jednoznačně vyslovený krajským soudem ve shora citovaném zrušujícím rozhodnutí č. j. 22 Cad 170/2006 - 22, přičemž správní orgán je při novém rozhodování po zrušení původního rozhodnutí vázán právním názorem, který byl vysloven jako důvod kasace (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002 - 25, publikovaný pod č. 442/2005 Sb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002 - 25, publikovaný pod č. 73/2004 Sb. NSS, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2008, č. j. 2 Afs 80/2008 - 67, publikovaný pod č. 1744/2009 Sb. NSS.)

Stěžovatelka se ve své kasační stížnosti k zásadnímu důvodu konstatované nezákonnosti svého rozhodnutí, spočívajícím v porušení § 78 odst. 5 s. ř. s. (nerespektování závazného právního názoru vysloveného ve zrušujícím rozsudku) nikterak nevyjádřila. Nijak tento závěr

nezpochybnila, ani s ním nepolemizovala. Pokud by se tedy napadené zrušující soudní rozhodnutí opíralo o tento jediný argument, který stěžovatelka nijak nerozporuje, pak dle názoru Nejvyššího správního soudu stěžovatelkou napadené soudní rozhodnutí bez dalšího ob stojí. Nejvyšší správní soud tedy potvrzuje závěry napadeného rozhodnutí krajského soudu a zdůrazňuje, že správní orgán poté, co opětovně rozhoduje ve věci, v níž soud zrušil jeho rozhodnutí, musí respektovat právní názor vyjádřený v rozhodnutí soudu. Koncepce správního soudnictví umožňuje správnímu orgánu zrušující rozhodnutí soudu napadnout kasační stížností, pokud s právním názorem krajského soudu nesouhlasí. V případě, když správní orgán tuto svou právem stanovenou možnost nevyužije, není oprávněn se od závazného právního názoru vyjádřeného v rozsudku krajského soudu odchýlit. V případě, že by to správní orgán učinil, dopustil by se vážného zásahu do práv účastníků řízení, zneužil by svou pravomoc a porušil princip dělby moci.

K námitce stěžovatelky, že příspěvek k důchodu nelze přiznat tam, kde nárok na důchod podle obecných předpisů důchodového pojištění bez použití zákona o soudní rehabilitaci sám o sobě nevznikl, Nejvyšší správní soud s odkazem na výše uvedené pouze konstatuje, že je stěžovatelka vázána závěry krajského soudu v obou výše citovaných rozhodnutích č. j. 22 Cad 170/2006 - 22 a č. j. 34 Cad 190/2008 - 17, tedy že při zjišťování nároku žalobce na starobní důchod i za použití rehabilitačních předpisů zhodnotí dobu pojištění a teprve poté stanoví pro žalobce výhodnější výši důchodu srovnáním výsledku dle § 25 odst. 1 až 3 zákona o soudní rehabilitaci s výsledkem dle § 25 odst. 7 téhož zákona. Jakýkoli jiný závěr by porušil jednoznačnou zásadu vázanosti správního orgánu soudním rozhodnutím, vyjádřenou v § 78 odst. 5 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud pak závěrem konstatuje, že napadený rozsudek krajského soudu je zákonný a žádná z námitek stěžovatelky jeho závěry nemůže zpochybnit. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka, která v řízení o kasační stížnosti neměla úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 *a contrario* za použití § 120 s. ř. s.). Žalobci, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť náhradu nákladů řízení neuplatňoval.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. května 2010

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu